

DİJİTAL PLATFORMLARDA ALTERNATİF SEYİR KÜLTÜRÜ: KIŞ UYKUSU FİLMİ MUBİ KULLANICI YORUMLARININ ANALİZİ

Ersin KOZAN¹

Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 20.10.2025

Kabul Tarihi: 19.01.2026

ÖZ

20. yüzyıldan günümüze değin bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler birçok alanda yerleşik sosyokültürel, ekonomik ve siyasi yapıları, kurumları ve ilişki biçimlerini değişikliğe zorlayarak yeni süreçte adapte olmaları hususunda radikal kararlar almaya itmiştir. Yeni iletişim teknolojilerin yarattığı demokratik ve çoğulcu ekosistem içerisinde sinema, televizyon gibi geleneksel seyir kültürünün yaşandığı ortamlar dijital sistemlerle farklılaşmaya başlamıştır. Bu süreç içerisinde ön plana çıkan medya araçları arasında ise dijital platformlar gelmektedir. Netflix, Amazon Prime, Disney Plus gibi küresel ölçekte hizmet sunan dijital platformlar geliştirmiş oldukları algoritma temelli öneri sistemleri ile izleyiciyi belirli yapımlar ve türler etrafında şekillendirmekte, ancak nitelikli sinema ve estetik seçicilik çoğu zaman geri planda tutulmaktadır. Bu hususta yerel temelli gelişen MUBİ adlı dijital platform, seyircinin beğeni düzeyini sınırlandıran ve onu şekillendiren küresel rakiplerinin politikalarına karşı özellikle küratöryel yapısı, sanatsal film seçimi ve izleyici ilişkileri ile alternatif bir seyir kültürü oluşturmaktadır. Nitel türde hazırlanan çalışmanın temel amacı ise, MUBİ platformunda izlenen filmler üzerine yapılan kullanıcı yorumlarını analiz ederek izleyicilerin entelektüel yaklaşım biçimlerini ve estetik duruşlarının kültürel izlerini ortaya koymaktır. Bu hususta Nuri Bilge Ceylan'ın Kış Uykusu (2014) adlı ödüllü filmi hakkında MUBİ kullanıcı yorumları araştırma örneğine dâhil edilerek, içerik analizi yöntemine göre detaylı ve kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda kullanıcı yorumlarında; filmdeki hikâye anlatımının edebi metinlerin ve felsefi bakış açısının derinliği ile kurgulanmış olduğu, psikolojik ve sosyolojik tahlillerle filmdeki karakterlerin iç dünyasının görünür kılınmaya çalışıldığı ve aynı zamanda yönetmenin sinematografik anlatım biçimi ile filmde kendine özgü dokunuşlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital platform, Film seyircisi, MUBİ, İletişim araştırmaları.

ALTERNATIVE VIEWING CULTURE ON DIGITAL PLATFORMS: AN ANALYSIS OF MUBİ USER REVIEWS OF THE FILM WINTER SLEEP

ABSTRACT

From the 20th century to the present, rapid advancements in science and technology have forced significant changes in established socio-cultural, economic, and political structures, institutions, and relationship patterns, prompting radical decisions to adapt to the new process. Within the democratic and pluralistic ecosystem created by new communication technologies, traditional viewing environments such as cinema and television have begun to differentiate themselves through digital systems. Among the media tools that have come to the forefront in this

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Dijital Oyun Tasarımı Bölümü, ersinkozan@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-0911-2602

process are digital platforms. Globally operating digital platforms such as Netflix, Amazon Prime, and Disney Plus shape viewers around specific productions and genres through their algorithm-based recommendation systems, while often neglecting quality cinema and aesthetic selectivity. In this regard, the locally developed digital platform MUBI creates an alternative viewing culture, particularly through its curatorial structure, artistic film selection, and viewer relations, in opposition to the policies of its global competitors that limit and shape viewer taste. The main objective of this qualitative study is to analyze user comments on films watched on the MUBI platform to reveal the intellectual approaches and cultural imprints of viewers' aesthetic stances. In this regard, MUBI user reviews of Nuri Bilge Ceylan's award-winning film Winter Sleep (2014) were included in the research sample and examined in detail and comprehensively using content analysis methods. Based on the findings, user reviews indicated that the film's storytelling is constructed with the depth of literary texts and philosophical perspectives, that psychological and sociological analyses attempt to reveal the inner world of the characters, and that the director adds his own unique touches to the film with his cinematographic narrative style.

Keywords: Digital platform, Film audience, MUBI, Communication research.

GİRİŞ

Geçmiş yüzyıllardan beri kitle iletişim araçlarının modern hayatın merkezinde bir sistem inşa etme pratiğindeki aktif rolü tartışmasız bir gerçek olarak durmaktadır. Bu hususta toplumu mevcut sisteme uyum sağlamaya teşvik edecek çeşitli içeriklerin devamlı bir şekilde yenilenerek sürekli bir olarak servis edilmesi elzem bir durum olarak kabul görünmektedir. Kitle iletişim araçlarının toplumla geliştirmiş olduğu bu ilişki biçiminde var olan bakış açıların değiştirilmesi, yeni kültürel paradigmalara kurulması sağlanabilmektedir (Hall, 2003, s. 309).

20. yüzyılın son çeyreğinde özellikle mikro elektronik, bilgisayar ve telekomünikasyon alanlarındaki hızlı teknolojik gelişmeler, iletişim alanında köklü bir dönüşümü beraberinde getirmiştir. Bu dönüşüm, birçok araştırmacı tarafından "iletişim devrimi" olarak tanımlanmakta ve dijital teknolojilerin toplumsal yapılar üzerindeki etkisine dikkat çekilmektedir. Özellikle internetin yaygınlaşmasıyla birlikte, ses, görüntü ve her türlü dijital verinin tek bir ağ üzerinden bütünleşik biçimde iletilebilmesi, iletişim süreçlerini yatay ve küresel bir boyuta taşımıştır. Bu bağlamda Castells (2013), dijitalleşmenin yalnızca teknik bir yenilik değil, aynı zamanda sosyal yaşamın tüm boyutlarını yeniden yapılandıran bir güç olduğunu vurgular. Ona göre dijital ağlar, küresel ölçekte etkileşimi mümkün kılan yeni bir iletişim ortamı yaratmıştır.

Castells'in geliştirdiği "ağ toplumu" kavramı, dijitalleşmenin yalnızca bireysel iletişim alışkanlıklarını değil, aynı zamanda ekonomik, kültürel ve siyasal

yapıları da dönüştürdüğünü ortaya koyar. Ağ toplumu, bilgi ve iletişim teknolojilerinin merkezde olduğu, zaman ve mekân sınırlarının aşındığı, yatay örgütlenmiş bir toplumsal yapıyı ifade eder. Bu yeni yapıda bireyler, sadece bilgiye erişen değil, aynı zamanda içerik üreten ve yayan aktörler hâline gelmiştir. Böylelikle medya tüketicisi ile üreticisi arasındaki geleneksel sınırlar bulanıklaşmış; katılımcı kültür, etkileşimli iletişim ve çok-merkezli bilgi dolaşımı gibi dinamikler yeni medya düzeninin temel unsurları olarak ortaya çıkmıştır. Dijital ağların bu yapısal özellikleri, kültürel pratiklerin dönüşümünde belirleyici rol oynamış ve özellikle görsel-işitsel medya alanında geleneksel modellerin yerini esnek, bireyselleştirilmiş ve platform-temelli deneyimlere bırakmasına neden olmuştur (2013, s. 58).

Dijitalleşmenin hızla ilerlemesi, medya endüstrisinde köklü dönüşümleri beraberinde getirmiştir. Geleneksel televizyon yayıncılığı, bu dönüşüm sürecinde yerini giderek daha fazla isteğe bağlı video (Video on Demand – VoD) sistemlerine ve dijital platformlara bırakmıştır. Klasik yayın akışına dayalı yapıların sınırlılıkları, dijital teknolojilerin sunduğu kişiselleştirme, erişilebilirlik ve zamandan bağımsız içerik tüketimi olanaklarıyla aşılmıştır. Netflix, Disney Plus, Amazon Prime ve benzeri platformlar bu dönüşümün öncülerinden olmuş; kullanıcıların medya içeriklerini istedikleri zaman, istedikleri yerden izleyebilmesine olanak sağlamıştır. Bu durum, yalnızca teknik bir yenilikten ibaret olmayıp, medya tüketim alışkanlıklarını ve izleyici davranışlarını da derinden etkilemiştir.

Çalışmamız kapsamında sektörde etkili dijital platformlarda popüler olan film, dizi gibi içeriklerin aksine bağımsız yapılara sıklıkla yer veren, sanatsal film üretim biçimlerin kullanıcılar tarafından tartışılır kılınabildiği interaktif alanlar oluşturan MUBI platformunun kullanıcı yorumlarının nitel araştırma türünde içerik analizi gerçekleştirilmiştir. MUBI platformu kullanıcılarının salt bir film izleyicisi konumunun dışına çıkarak izlemiş oldukları filmler hakkında görüşlerini paylaştığı bu etkileşimli ortamlarda, ön plana çıkarılan estetik bakış açıları ve entelektüel duruşlar üzerinden kültürel çeşitliliğin izdüşümleri ortaya çıkarılmak amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda çalışmada MUBI platformunun kullanıcılara sunmuş olduğu interaktif iletişim ortamının günümüz film seyir kültürü içerisinde bir

alternatif oluşturabilme potansiyeli üzerinde durularak, araştırma sürecinde elde edilen bulgularla ilgili alan yazına katkı sunmak istenmiştir. Çalışmanın araştırma kısmında ise, Cannes Film Festivali gibi önemli film festivallerinden ödüller alan Nuri Bilge Ceylan'ın yönetmiş olduğu "Kış Uykusu" (2014) adlı filmine ilişkin MUBI kullanıcı yorumları araştırmanın örneklemeine dâhil edilmiştir. Kullanıcı yorumlarına ilişkin veriler araştırma sürecinde içerik analizi yöntemi ile incelenerek, belli başlı ortak temalara ve anlamlı bulgulara ulaşılması sağlanmıştır.

1. Dijital Platformlar

Günümüzde yaşanan teknolojik dönüşümün temelinde dijital (sayısal) devrim yer almaktadır. Sayısal teknolojiler, iletişim alanında yalnızca teknik bir ilerleme değil, aynı zamanda bireylerin sosyal, kültürel ve profesyonel yaşamlarına doğrudan etki eden önemli bir kazanım olarak öne çıkmaktadır. Dijital teknolojiler, bireylere sosyal etkinliklere katılım imkânı sunarken; eğitim, öğretim ve iş yaşamına entegre olma konusunda da daha önce benzeri görülmemiş olanaklar sağlamaktadır. Yeni medyanın gelişimiyle birlikte, bireylerin medya ile kurduğu ilişkiler dönüşüme uğramış; bu süreç, toplumsal yapının çeşitli düzeylerinde derin etkiler yaratmıştır. Her yaştan ve her toplumsal kesimden birey, dijitalleşme sürecinden doğrudan etkilenmekte ve bu dönüşüm içinde aktif birer özne hâline gelmektedir (Kırık, 2013, ss. 66-67).

Geleneksel yayıncılıkla sınırlı kalan dizi ve film içerikleri, dijital yayın platformlarının çeşitlenmesiyle birlikte farklı bir formata evrilmiş; izleyiciye zaman ve mekân sınırlamalarından bağımsız, daha esnek bir medya tüketim deneyimi sunulmaya başlanmıştır. Bu tüketim tercihin temelinde, dijital platformların sunduğu zengin içerik çeşitliliği, yüksek teknik kalite ve kullanıcı odaklı izleme deneyimi gibi etmenler yer almaktadır. Dolayısıyla günümüzde televizyon ve sinema yayıncılığı, büyük ölçüde internet temelli dijital platformlar üzerinden şekillenmekte ve medya tüketimi bu yeni dijital ekosistem içinde yeniden tanımlanmaktadır (Ulusal, 2020, ss. 296-297).

Dijital platformların teknolojik anlamda kullanıcıya sunmuş olduğu bu gelişmiş izleme deneyiminin temelinde özellikle internet teknolojilerindeki hızlı dönüşüm belirleyici rol oynamıştır. ABD Savunma Bakanlığı tarafından geliştirilen

bir askeri araştırma projesi olan ARPANET (Advanced Research Projects Agency Network) ile ilk başlangıç gerçekleştirilmiştir. Bu sistem, başlangıçta dört üniversitenin bilgisayarlarını birbirine bağlayan deneysel bir ağ olarak tasarlanmıştır. Zamanla bu ağ yapısı genişleyerek, 1991 yılında hipermetin tabanlı World Wide Web (www) protokolünün geliştirilmesiyle birlikte küresel ölçekte erişilebilir bir iletişim ağına dönüşmüştür. ARPANET'in bu evrimi, internetin yalnızca askeri ve akademik çevrelerle sınırlı kalmayıp kamusal kullanıma açılmasının önünü açmıştır. Castells'e (2011) göre, internetin gelişim süreci hipermetin teknolojileri etrafında şekillenmiş ve bu süreç temel olarak üç aşamada sınıflandırılmıştır: Web 1.0 (statik içerik dönemi), Web 2.0 (etkileşimli ve kullanıcı odaklı içerik dönemi) ve Web 3.0 (semantik web ve yapay zekâ destekli içerik dönemi). Bu aşamalar, hem internetin teknik kapasitesinde hem de kullanıcı deneyiminde köklü dönüşümlerin dinamitleyicisi rolünde yer almıştır.

İnternet, kurumların hedef kitleleriyle etkili bir biçimde iletişim kurabilmeleri için çok çeşitli olanaklar sunmaktadır. E-posta, telekonferans, world wide web, bloglar, intranet ve extranet gibi dijital araçlar, kurumsal iletişim süreçlerini köklü bir biçimde dönüştürmüştür. İnternetin sunduğu hız ve etkileşim (interaktivite) imkânı, işletmelerin hedef kitleleriyle doğrudan diyalog kurmalarını mümkün kılmakta; hızlı değişim ve yoğun rekabet koşulları altında daha proaktif bir tutum geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Ayrıca internet aracılığıyla bilgiye daha hızlı, kolay ve düşük maliyetle erişilebilmesi, kurumsal iletişimin etkinliğini artıran önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Web temelli iletişim araçlarının geleneksel mecralara kıyasla sağladığı bir diğer avantaj ise, içeriklerin herhangi bir "eşik bekçisi"nin denetiminden geçmeden doğrudan yayımlanabilmesidir (Pollach, 2010, ss. 1-2).

İnternet teknolojileri ile ilişkilendirilen ilk medya içeriklerinin kullanıcılarla buluşturulması ise, 1992–2015 yılları arasında ABD'de kablolu televizyonlarda yayınlanan "Rox" dizisi ile olmuştur. Nisan 1995' te internet üzerinden dizinin internette servis edilmesiyle "web dizisi" kavramının sektörde ortaya çıkmasına öncülük etmiştir. Dizi, genellikle iki sunucunun yaşam, kültür ve toplumu sıra dışı bir perspektiften değerlendirmelerini konu alıyordu. Televizyon şov programı estetiğine yakın, ancak amatör bir prodüksiyon kalitesine sahip olan dizi, grenli

görüntüler ve düzensiz sesler gibi teknik kusurlarıyla dikkat çekmekteydi. *Rox* dizisi, yüz bölümlük yayın sürecinin ardından politik ve ekonomik nedenlerle yayına son vermek zorunda kalmıştır (Geirland & Kedar, 1999).

Kablosuz iletişim teknolojilerinin (wireless) yaygınlaşması ve bunu takip eden süreçte mobil cihazların—özellikle tabletlerin ve akıllı telefonların—gündelik yaşamın vazgeçilmez araçları hâline gelmesi, medya içeriklerine erişim biçimlerinde köklü bir dönüşümü beraberinde getirmiştir. Bu teknolojik gelişmeler sayesinde izleyiciler, televizyon yayınlarına ve çeşitli dijital içeriklere zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın, istedikleri her yerden erişebilir duruma gelmiştir. Böylece medya tüketimi, sabit ekranlara bağlı geleneksel izleme alışkanlıklarının ötesine geçerek, hareket hâlinde ve çoklu cihazlar üzerinden sürdürülebilir esnek bir yapıya kavuşmuştur (Çaycı, 2013, s. 1650).

Dijital platformlarda öne çıkan kişiselleştirme uygulamaları, kullanıcıların geçmişteki davranışlarını analiz eden ve onları bağımsız bireyler olarak ele alarak özel olarak uyarlanmış içerik önerileri sunan sistemler şeklinde karşılına çıkmaktadır. Bu sistemler, her kullanıcının dijital platformların sunduğu özellikler karşısında farklı tercihlere sahip olduğu varsayımına dayanmaktadır. Böylece kişiselleştirme, izleme deneyimini bireysel düzeyde optimize ederek kullanıcıyı merkeze alan bir yapı sunmakta; platformların kullanıcı bağlılığını artırmasında stratejik bir rol üstlenmiştir (Sun vd., 2020).

İzleyici ile platformlar arasında kurulan bağlantıda “VoD” (Video on Demand) adında isteğe bağlı video anlamına gelen sistemlerin rolü önemlidir. Gelenekselleşmiş televizyon izleme alışkanlıklarına alternatif olarak geliştirilen bu sistemde belirli bir ücret karşılığında vidoyu izleme imkânı elde edinen izleyici aktif konuma yükseltilerek dönüşüm geçirmiştir. İzleyici istediği zamanda içeriği durdurma, baştan izleme gibi birçok izleme tercihinde bulunma imkânına kavuşmuştur. İzleyici yayın ile etkileşim içinde etkili bir iletişim biçimi geliştirebilmiştir (Srivastava, 2002).

İnternet erişiminin küresel ölçekte artması ve gelişmiş veri sıkıştırma teknolojilerinin devreye girmesi sayesinde, internet üzerinden isteğe bağlı video

hizmeti sunan dijital platformlar küresel ölçekte yayıncılık gerçekleştirebilme fırsatına sahip olmuştur. Bu dijital dönüşümün çarpıcı örneklerinden biri olan Netflix, sahip olduğu küresel pazar payıyla söz konusu kullanıcı talebinin piyasada yaratılmasında en belirgin temsilcilerinden biri olarak ön plana çıkmıştır (Yaman, 2017).

Video akış hizmet sağlayıcıları arasında küresel ölçekte öne çıkan Netflix, coğrafi sınırları büyük ölçüde ortadan kaldıran bir yayın modeli benimseyerek kendisini “küresel bir televizyon ağı” olarak tanımlamaktadır. Platform, dünyanın farklı bölgelerindeki dizi, film ve belgesel yapımcılarıyla kurduğu ortaklıklar aracılığıyla hem yerel hem de evrensel içerik üretimini teşvik etmektedir. Bu strateji, dijital dönüşüm sürecinde kullanıcıların eğlence tüketim alışkanlıklarının yeniden şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Elkins, 2019).

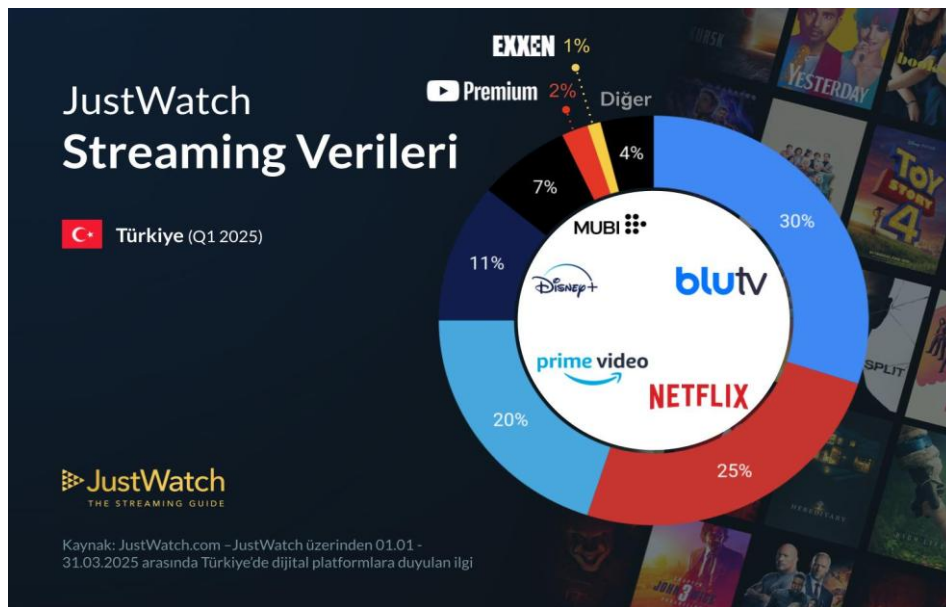
Dijital televizyon platformları, küresel ölçekte olduğu gibi Türkiye’de de yayıncılık sektöründe hızlı ve dinamik bir şekilde faaliyet göstermektedir. Spor, belgesel, dizi, film ve eğlence programları gibi geniş bir içerik yelpazesi, kullanıcıların farklı ilgi alanlarına hitap edecek şekilde sunulmaktadır. Türkiye’de dijital televizyon yayıncılığının başlangıcı 1999 yılında faaliyete geçen Digitürk platformuyla gerçekleşmiştir. Günümüzde ise, küresel ve yerel aktörlerin birleşimiyle şekillenen dijital platform pazarında Netflix, BluTV, Digitürk (beIN CONNECT), MUBI, Amazon Prime, Exxen, Gain ve Disney Plus gibi platformlar, kullanıcılarına çeşitlendirilmiş ve erişilebilir içerik seçenekleri sağlamaktadır. Bu platformlar, gelişen dijital altyapı ve artan internet erişimi sayesinde Türkiye’deki izleyicilere zamandan ve mekândan bağımsız medya tüketim imkânları sunmakta, aynı zamanda rekabetçi içerik stratejileri ile sektörde önemli bir konum elde etmektedir (Bolat, 2021, ss. 197-198).

Türkiye’de dijital yayın platformlarına yönelik artan ilgi son dönemde hem kullanıcı sayısında artış hem de platformların çeşitliliği ile sektörel anlamda büyüme göstermektedir. Bu gerçeği işaret etmesi hususunda 2014 yılından itibaren Berlin merkezli birçok ülkede dijital platform rehberliği sunan “JustWatch” adlı platform, kullanıcıların dijital platformda tercih ettiği yapımlar üzerinden belli tüketici eğilimlerini ortaya koymaktadır. Türkiye’den kullanıcıların platformun web sitesi ve

mobil uygulaması üzerinden tutum ve tercihlerine göre hazırladığı 2025 yılı ilk çeyreğine ait Şekil 1'deki raporunda, BluTV'nin küresel ölçekteki rakibi Netflix'i açık ara geride bırakarak %30'luk oranla pazardaki liderliğini sürdürdüğüne dikkat çekilmiştir. Raporda Netflix'in %5'lik oranla Amazon Prime'a karşı üstünlüğünü koruyarak ikinciliğini sürdürdüğü; MUBI'nin ise toplam pazarın %7'sini elinde bulundurarak ilk beşe girdiği belirtilmiştir. Ayrıca geçen yılın son çeyreğine göre MUBI'nin %2'lik bir artışla pazarda büyüme eğilimi göstermiştir (JustWatch, 2025).

Şekil 1

Türkiye'de Dijital Platformların Kullanıcı Oranları

Kaynak: (JustWatch, 2025).

2. Dijitalleşme ile Değişen Seyir Kültürü

Kitle iletişim araçlarının okuyucu, dinleyici ve izleyici konumundaki bireylerle kurmuş olduğu ilişki tarihsel süreç içerisinde her daim güncelliğini korumuş ve üzerine birçok araştırma ve görüşler ileri sürülmüştür. İlk araştırmalarda bireylerin kitle iletişim araçları karşısında edilgen konumunda olduğunun altını çizen etki araştırmaları temelinde gelişme gösterirken; daha sonrasında bireylerin sosyolojik, psikolojik, kültürel özelliklerinin izleme davranışlarında belirleyici rol oynadığını belirten görüşler dile getirilmeye başlamıştır.

Lazarsfeld ve Merton'un (1948) belirttiği yaklaşımda medya mesajlarının doğrudan ve güçlü etkiler yarattığını, izleyicinin ise bu mesajları eleştirel bir süzgeçten geçirmeden, herhangi bir sorgulamada bulunmadan kabul eden pasif bir alıcı olarak konumlandırıldığı bilinmektedir. Bu yaklaşımda pasif izleyici, medyanın yönlendirdiği etkilenmeye açık ve tepkisiz bir kitle olarak görülmekte ve bu iletişim modelinde medya içeriklerinin toplum üzerindeki etkisinin tek yönlü bir süreç olarak değerlendirilmesi ön plandadır. İzleyicinin medya ile kurmuş olduğu ilişkinin temelinde yalnızca tüketim olgusunun yattığını işaret eden görüşlerle açıklanmaya çalışılmıştır.

İletişim alanında kültür endüstrisi eleştirisi ile ön plana çıkan Frankfurt Okulu ise, pasif izleyici kavramına Marksist bir bakış açısıyla yaklaşarak medya metinlerine dair aykırı bir duruş geliştirmiştir. Bu ekolün önemli düşünürlerinden olan Adorno ve Horkheimer (2010), kitle kültürünün standartlaştırılmış ve homojenleştirilmiş içeriklerle bireylerin eleştirel düşünme yetilerini körelttiğini; izleyicilerin medya tarafından bilinçli bir şekilde pasifleştirildiğini ve manipüle edilebilir varlıklara dönüştürüldüğünü ileri sürmüşlerdir. Onlara göre, kültür endüstrisinin bir parçası olan medya, bireyleri özgün düşünmekten alıkoyan onları tüketime ve itaat etmeye yönlendiren sistemli bir mekanizmanın ürünüdür. Bu perspektif, medyanın izleyici üzerindeki tek taraflı kontrolünü ve pasifleştirilmesini vurgulayarak izleyiciyi medyanın ideolojik etkilerine açık, etkileşimden yoksun bir konuma indirgemıştır.

Medya araçlarının etkilerine açık, pasif izleyiciler olarak konumlandırılan bu iletişim modellerin dışında; medya ve izleyici etkileşimini daha dinamik, katılımcı ve çok boyutlu bir süreç olarak ele alan aktif izleyici modellerini de savunan görüşler bulunmaktadır. Staiger (1992), izleyicinin medya metinleriyle pasif alıcı olmanın ötesinde, kişisel deneyimleri ve sosyal bağlamları doğrultusunda farklı anlamlar inşa eden, aktif bir yorumcu olduklarını işaret etmiştir. Bu yaklaşım, izleyiciyi metinlerle etkileşimde bulunan, onları sorgulayan ve farklı şekillerde anlamlandıran bireyler olarak konumlandırmaktadır. Özellikle bireylerin zihinsel dünyasının ve kültürel birikimlerinin birbirinden farklılık göstermesi, medya araçlarından gelen mesajlar karşısında bireyleri belirleyici rol üstlenmeye itmektir.

Medya karşısında bireylerin aktif konumda olduğunu ileri süren Livingstone (2003) ise, medya-okur ilişkisinin karşılıklı ve sürekli bir müzakere süreci olduğunu dile getirerek izleyicilerin kendi kültürel ve sosyal pratikleriyle medya araçlarında üretilen mesajları tekrardan yeniden üretebildiklerini ve kendilerine göre dönüştürebildiklerine işaret etmiştir. İzleyici, medya metinlerini yalnızca edilgen bir biçimde alımlayan bir konumda değildir; aksine, her tür anlam üretimi, izleyicinin kendi sosyo-kültürel bağlamında gerçekleşen öznel bir yorum sürecine tabii tutulmaktadır. Bu süreci şekillendiren başlıca etkenler arasında izleyicinin sosyal konumu, demografik özellikleri, psikolojik yapısı ve yaşantısal birikimi gibi önemli öğeler yer almaktadır. Dolayısıyla izleyici nezdinde oluşturulan anlam, metnin kendisinden ziyade, izleyici tarafından aktif biçimde inşa edilmektedir (Newcomb & Hirsch, 1983).

Aktif izleyici kavramına yeni bir boyut kazandıran Jenkins (2012) ise, geliştirmiş olduğu “katılımcı kültür” anlayışında izleyicilerin aktif tüketiciler olmalarının ötesinde, medya içeriklerine katkıda bulunan, kolektif anlamlar yaratan ve ona karşı alternatif üretimler gerçekleştiren topluluklar oluşturabildiklerine dikkat çekmiştir. Günümüzde dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile de bu aktif katılımın daha da güçleneceği; izleyici-medya ilişkisinin karşılıklı etkileşime ve ortak üretime dayalı yeni bir modele doğru evrileceğine ışık tutmuştur.

Dijital çağın getirdiği teknolojik dönüşümlerle birlikte, görsel içeriklerin üretim, dağıtım ve tüketim biçimleri köklü bir değişim geçirmiştir. Günümüzde görsel içerikler, taşıdıkları mesajları yalnızca televizyon gibi geleneksel kitle iletişim araçlarıyla değil, aynı zamanda çok daha çeşitli ve etkileşimli dijital platformlar aracılığıyla izleyiciye ulaştırabilmektedir. Bu yeni medya ortamında içerikler, izleyiciye daha hızlı, kişiselleştirilmiş ve erişilebilir yollarla sunulmakta; böylece kullanıcılar da içeriklerle daha yoğun ve doğrudan bir ilişki kurabilmektedir. Bilgisayarlar, tabletler ve akıllı telefonlar gibi taşınabilir dijital cihazlar, bu dönüşümün temel araçları olarak öne çıkmakta; bireylerin içeriklere her zaman ve her yerden ulaşabilmelerine olanak tanımaktadır (Mikos, 2016, s. 159).

Dijital sistemlerin kurumların iletişim süreçleri üzerindeki en çarpıcı etkilerinden biri, kurumların geleneksel iletişimde sahip oldukları denetim ve

yönlendirme gücünü büyük ölçüde yitirmiş olmasıdır. Dijitalleşmenin bu denli yaygınlaşmadığı dönemlerde, kurumsal iletişim çoğunlukla kurumun kendi kontrolünde yürütülmekte, içerikler önceden planlanarak tek yönlü ve kurum merkezli mesajlardan gerçekleştirilmektedir (Argenti, 2006, s. 358).

Dijital teknolojilerin ve bulut tabanlı ağ sistemlerinin hızla gelişmesiyle birlikte dijital sistemler, toplumsal yapının ve ekonomik modellerin birçok yönünü dönüştürmeye başlamıştır. Geniş bant internet ve gelişmiş dijital altyapı sayesinde, internet tabanlı yayın platformları yüksek çözünürlükte ve senkronize içerik sunarak geleneksel yayıncılığın kurallarını baştan aşağı değiştirmiştir. Bu yaşanan değişim izleyiciyi yalnızca içerik tüketicisi olmaktan çıkararak, aktif bir kullanıcı ve katılımcı kimliğine yükseltmiştir. Bu platformlar üzerinde bir araya gelen kullanıcılar, ağ etkisi yaratarak yalnızca kullanıcı sayılarını artırmakla kalmamış; aynı zamanda sosyal örgütlenme biçimlerinde, üretim pratiklerinde ve gündelik yaşam alışkanlıklarında önemli değişimlerin bir aktörü kendileri olabilmişlerdir (Livingstone, 2003).

Facebook, Twitter, YouTube ve Instagram gibi sosyal ağların kullanımındaki artış, bilginin daha geniş ölçekte paylaşımını sağlamış, bireylerin izledikleri içerikler hakkında yorum yapmalarına, topluluklar oluşturarak içeriklere yön vermelerine ve aktif katılım göstermelerine olanak tanımıştır. Özellikle akıllı televizyonların yanı sıra telefon, tablet ve dizüstü bilgisayar gibi taşınabilir cihazların yaygınlaşması, tüketici alışkanlıklarının yeniden şekillenmesine ve kullanıcıların zaman ile mekân kısıtlamalarından bağımsız olarak içerik tüketebilmesine imkân vermiştir (Sarı & Türker, 2021).

Dijital medya izleyicisi, geleneksel medya izleyicisinden birçok açıdan farklılaşmakta ve bu farklılığın temelinde etkileşim unsuru bulunmaktadır. Dijital sistemler; esneklik, erişilebilirlik ve ölçeklenebilirlik gibi avantajları sayesinde yeni katılım biçimlerine olanak tanımakta ve geleneksel üretim-tüketim ilişkilerinin sınırlarını ise yeniden tanımlamaktadır. Bu bağlamda dijital sistemlerin, yalnızca sayısal kodların yürütüldüğü teknik sistemler değil; aynı zamanda iletişim, etkileşim ve ekonomik değer üretiminin gerçekleştiği merkezî yapılar olarak görmek mümkündür (Gillespie, 2010, s. 351).

Dijital platformların yaygınlaşmasıyla birlikte izleyiciler, televizyon yayın saatlerine bağlı kalmaksızın istedikleri içeriğe bilgisayar, tablet veya akıllı telefon aracılığıyla istedikleri zaman ulaşabilmektedir. Bu durum, yayın saatini bekleme ve bölüm kaçırmaya kaygısını ortadan kaldırmıştır. Reklamsız içerik sunulması ve kısa süreli bölümler, platformların tercih edilme nedenlerinden biridir. Ancak sunulan içerik çeşitliliği, bireylerin sosyal yaşamını kısıtlayarak onları tek bir mecraya bağımlı hâle getirebilmektedir. Araştırmalar, bireysel ve çevresel faktörlerle şekillenen bu bilinçsiz izleme alışkanlığının özellikle tek sezonluk dizilerde daha yoğun biçimde gözlemlendiğini ortaya koymaktadır (Demirkol, 2021, s. 31).

Dijital platformların hızlı gelişimiyle birlikte şekillenen dijital kültür, yalnızca medya tüketim alışkanlıklarını değil, aynı zamanda bireylerin sosyal etkileşim biçimlerini, öğrenme yaklaşımlarını ve kimlik inşasını da derinden etkilemiştir. Bu dönüşüm, dijitalleşmeyi içselleştiren ve aktif olarak kullanan yeni bir kuşağın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ancak bu yeni kuşak, dijital teknolojilerle yoğun etkileşim içinde olmasına rağmen, sosyal anlamda daha izole bireylerden oluşmaktadır. Fiziksel etkileşimlerin yerini büyük ölçüde sanal iletişim biçimlerinin alması, bireylerin yalnızlık duygusunu artırmakta ve dikkat sürelerini azaltmaktadır (Pedró, 2006).

Bireysel olarak kişilerin sosyal ve psikolojik gelişiminde yarattığı olumsuz etkiler dışında dijital iletişim uygulamalarının yarattığı bir başka sorun da, bu sanal ortamda geçirilen zaman içerisinde harcanan emeğin bir sömürü düzeni içerisinde faydaya dönüştürülmesi pratiğidir. Bu hususta özellikle Fuchs'un (2020, s. 167) eserlerinde vurguladığı "ödenmemiş emek" kavramı, kullanıcıların içerik üretimine katkıda bulunmalarına rağmen bu emeklerinin maddi karşılığını alamamalarına işaret etmekte; bu da dijital platformların emek sömürüsüne dayalı sermaye birikim modellerini desteklediğini açıkça göstermektedir.

Dijital platformların yapısına ilişkin yürütülen eleştiriler sosyal, kültürel ve ekonomik gerekçelerle birçok akademik çalışmada sıklıkla dile getirilirken, günümüzde sosyal medya kullanıcıları tarafından yoğun ilgi ile karşılanan içerikler seyir kültürünün bir parçası olarak sanal mekânların cazibesini artırıcı bir etki oluşturmaktadır. Bu tarz platformlarda izleyicinin seçimleri temel bir veri havuzu

oluşturarak kullanıcı ana ekranının kişiselleşmesini yönelik çözümlerle bağlılık ilişkisi geliştirilmektedir. Örneğin, Netflix, modern kişisel seyir deneyimini Teleparty adlı etkileşim özelliğiyle kitlesel bir boyuta taşımaktadır. Bu özellik sayesinde platform üyeleri, farklı fiziksel mekânlarda bulunmalarına rağmen aynı sanal ortamı paylaşarak eş zamanlı olarak aynı içeriği izleyebilmektedir. Böylelikle mekân, hem bireysel seyir deneyimi hem de kitlesel paylaşım açısından dönüşüm geçirmektedir (Erdem & Aytekin, 2021, ss. 307-308).

Tarihsel süreç içerisinde film izleme deneyimi çoğu kez birçok farklı aşamadan geçerek kendi içerisinde birbirinden ayrılan çeşitli seyirci profillerini yaratmıştır. Bu kitleler kendi özgün kimliğini koruyarak iki farklı üretim tarzı, anlatı yapısı ve sinematografik bakış açısı ile filmlere yaklaşmıştır. Bir filme daha çok sanatsal ilgi ve beklenti ile yaklaşan Avangard sinemanın seçici bir seyirci kitlesi bir tarafta oluşurken; diğer bir tarafta ise, entelektüel seviyesi nispeten daha düşük, kültürel anlamda sınırlı bir bilgi birikime sahip Hollywood sineması yapımlarını talep eden bir seyirci kitlesi oluşmuştur (Erdoğan, 1993, s. 13).

3. Dijital Platformlarda Alternatif Seyir Kültürü Olarak MUBI

Film seyir kültürüne ilişkin farklılaşan izleme tercihleri günümüzde Netflix, Amazon Prime, Disney Plus gibi küresel ölçekte yayın yapan dijital platformları, Hollywood sineması gibi popüler sinema filmlerini merkezine alan politikalar geliştirmeye yöneltmiştir. Yerel ölçekte daha sınırlı bütçelere sahip MUBI gibi dijital platformlar ise, geniş kitlelere yönelik popüler sinema filmlerinin gösteriminin dışında daha çok bağımsız sinema filmlerinin gösterimine yer vererek farklılık oluşturmuşlardır. Tabi ki bu platformların kategorik olarak diğerlerinden ayrılan bağımsız film gösterim tercihleri, günümüzde izler kitleyi tarif eden kullanıcılar nezdinde farklı şekillerde anlamlandırılarak onu alanında daha zengin ve özgün kılmaktadır.

2007 yılında Efe Çakarel tarafından kurulan MUBI yayın platformu, başlangıçta “The Auteurs” olarak adlandırılan, seçkici bir video-on-demand (VOD) platformudur. Platform, 2010 yılında MUBI adını alarak, dijital medya alanında kürasyon temelli yayıncılık anlayışını benimseyen öncü servislerden biri haline

gelmiştir (Lobato, 2019). MUBI'nin kuruluş fikri, popüler platformların aksine bağımsız, dünya sinemasına ve sanat filmlerine odaklanmak üzere tasarlanmış; bu bağlamda platform, sinema kültürünün dijital ortamda yeniden üretilmesini hedeflemiştir (Tryon, 2013). Medya endüstrisi araştırmalarında MUBI, içerik sunumunda algoritma tabanlı öneriler yerine uzman küratörlerin seçkilerini ön plana çıkaran nadir platformlardan biri olarak değerlendirilmektedir (Jenner, 2018).

Platformun içerik stratejisi, “günde bir film” modeliyle öne çıkarak her gün küratörlerin seçtiği bir eseri sınırlı süreliğine erişime açmasıyla dikkat çekmiştir. Bu yaklaşım, tüketicinin pasif değil aktif bir izleyici konumunda olmasını teşvik eden, seçkisel ve kültürel bir deneyim sunmaktadır (Smith & Telang, 2016). Zamanla, MUBI kütüphanesini genişletip “Library” adı altında daha çok sayıda filme sürekli erişim olanağı sağlamış, aynı zamanda orijinal içerik üretimi ve film festivalleri ile işbirlikleri aracılığıyla dijital platform ile geleneksel sinema arasındaki bağı güçlendirmiştir (Burgess & Green, 2013). 2020'lerden itibaren küresel pazarda artan kullanıcı sayısı ve çeşitlenen içerik portföyü ile MUBI, bağımsız sinema ve sanat filmi dağıtımında özgün bir aktör olarak konumlanmıştır (Lobato & Thomas, 2012).

MUBI'nin insan merkezli kürasyon anlayışı, dijital medya çalışmaları alanında önemli bir örnek teşkil eder. Platformun içerik seçimi, film uzmanları tarafından yapılmakta, algoritmik filtrelemenin hâkim olduğu diğer VOD servislerinden ayrılmaktadır (Napoli, 2011). Ayrıca, MUBI'nin çevrimiçi dergisi ve sinema festivallerine olan katkıları, platformu sadece bir yayıncılık servisi olmaktan çıkarıp kültürel ve akademik tartışmaların da parçası haline getirmiştir. Bu özellikler, dijital medyada kürasyonun anlamı ve önemi üzerine yapılan akademik tartışmalar için zengin bir saha sunmaktadır (Gillespie, 2018).

MUBI'nin özellikle akademik alandaki tartışmalarda son dönemlerde ön plana çıkan temaları ile dijital platformlarına yönelik çalışmalarda yeni bir boyut kazandırdığı fark edilmektedir. Küresel ölçekte yayın yapan diğer popüler dijital platformların aksine MUBI'nin kullanıcılara sunmuş olduğu ortamın özellikleri ve film izleme deneyiminin sinefiller için yorumlamaya açık interaktif yapısı araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Bu konu hakkında yapılan bilimsel çalışmalarda genel olarak ön plana çıkan başlıklar değerlendirildiğinde; arthouse film

seçkileri, film festivallerine yaklaşım biçimi, tematik çeşitlilik, kısa filmlerin gösterimi, izleyici profillerindeki seçicilik gibi tematik öğeler sıklıkla kendisini göstermektedir.

Smits ve Nikdel'in (2019) bilimsel çalışmasına bakıldığında; sektörün güçlü aktörleri Netflix ve Amazon Prime'in gölgesinde faaliyet gösteren, özel abonelikli video-on-demand (VOD) platformu olarak MUBI'nin tarihsel süreçteki gelişimi, iş modeli, kültürel bir bekçi ve trend belirleyici olma özelliği üzerinde durulmaktadır. Özellikle platformun insan merkezli öneri mimarisi ve seçici içerik sunumuna dikkat çekilmiştir. MUBI'nin bu içerik kürasyon yöntemlerine Frey'in (2021) çalışmasında kuşku ile yaklaşılarak eleştirel bir bakış açısıyla ele alınmaya çalışıldığı gözlemlenmiştir. Çalışmada platformun teknolojik özellikleri, pazarlama söylemi, kurmuş olduğu stratejiler ve kullanıcı deneyimi gibi öğeler detaylıca analiz edilmiş ve MUBI'nin dijital kültür ortamında nasıl bir "digital gatekeeper" (dijital eşik beşikçisi) haline geldiğine yönelik saptamalarda bulunulmuştur.

Aşılıoğlu'nun (2024) MUBI hakkında yapmış olduğu çalışmasında Türk kısa filmlerin tematik analizine yoğunlaşmış ve MUBI'de yayımlanan 49 Türk kısa filmin tür, dil, yönetmen cinsiyeti, konu dağılımı açısından incelenerek; göç, kadın hakları ve psikolojik temalar vurgulanmıştır. Türkyılmaz (2023) ise, MUBI'nin yüz yüze film festivallerinin şemalarını dijital ortama taşıyarak festivalleri dijitalleştirdiğine yönelik görüşlerini paylaşmıştır. Ayrıca Şahin'in (2024) Netflix ve MUBI platformlarına yönelik yürüttüğü çalışmasında dijital öneri sistemlerinin sınıfsal izleme pratiklerini nasıl pekiştirdiği, akademisyenlerin film tercihleri ve teknoloji ile kültürel tüketim arasındaki ilişkinin boyutları ortaya konulmuştur.

4. Kış Uykusu Filmi Hakkında MUBI Kullanıcı Yorumlarının İçerik Analizi

MUBI platformunun alternatif bir seyir kültürü olarak yapısına ilişkin literatür taraması sonucu elde edilen bilgilerin ışığında araştırmamız kapsamında platformun interaktif yapısına yönelik bir izleyici araştırması gerçekleştirilmiştir. Araştırma, MUBI platformunun küratör bakış açısıyla kullanıcılara sunmuş oldukları festival filmlerinin, onların nezdinde ne şekilde değerlendirmekte olduklarına yönelik temel bir araştırma problem sorusu üzerine şekillenmiştir. Bu araştırma kapsamında

kullanıcıların MUBI platformunda izledikleri filmlerle ilgili yorumları üzerinden, entelektüel yaklaşım biçimleri ve estetik duruşlarına dair detayların ortaya konulması amaçlanmıştır. Böylece platformun bilinen bağımsız filmlere yönelik seçici tavır ve tutumunun haricinde kullanıcı odaklı gelişen interaktif yapısının izleyicide alternatif bir seyir kültürü oluşturduğuna yönelik tespitlere ulaşmak istenmiştir.

Araştırmada, MUBI'nin internet sitesinde festival filmlerine dair kullanıcı yorumlarının oluşturduğu evren üzerinden nitel araştırma desenine uygun olarak "amaçlı örnekleme" (purposive sampling) yöntemi tercih edilmiştir. Amaçlı örnekleme, belirli bir amaca yönelik bilgi zenginliğine sahip yaşanan olgunun en anlamlı şekilde anlaşılmasına katkı sunabilecek katılımcıların seçilmesini temel alan bir örnekleme tekniğidir (Patton, 2002, s. 265). Bu örnekleme grubu için Türk sinema tarihinde Cannes Film Festivali'nde ikinci kez en başarılı film ödülünün sahibi olan Nuri Bilge Ceylan'ın "Kış Uykusu" (2014) filminin MUBI kullanıcı yorumları tercih edilmiştir. Araştırma örneklemine dâhil edilen kullanıcı yorumlarındaki çeşitlilik ve estetik bakış açılarında zenginlik, daha derin ve kapsamlı bir araştırmanın çalışmada gerçekleştirilmesini kılacağı öngörülmüştür. Özellikle filme ilişkin MUBI kullanıcı puanlamalarında 10 üzerinden "9" puanı (10524 kullanıcının ortalama puanı) alması ile festival filmlerinde ön plana çıkması etkili bir unsur olmuştur.

Kullanıcı yorumlarından elde edilen verilerin araştırmada analiz sürecinin gerçekleştirilmesi için içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İçerik analizi; yazılı, sözlü veya görsel materyallerdeki anlamları sistematik ve objektif bir biçimde ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan nitel bir araştırma yöntemi olarak bilinmektedir (Krippendorff, 2019). Bu yöntem, verideki tekrar eden temaların, kalıpların ve anlamlı ifadelerin tanımlanmasına olanak tanıyan, özellikle geniş metin kümelerindeki temel görüşlerin açığa çıkarılmasında etkili olabilmektedir (Elo & Kyngäs, 2008). İnternet ortamında yer alan kullanıcı yorumları, izleyici deneyimlerini doğrudan yansıtması ve çeşitli perspektifleri içinde barındırması nedeniyle içerik analizi yöntemine oldukça güçlü veriler sunmaktadır (Bengtsson, 2016). Kullanıcıların özgün ve samimi görüşlerini içermesi, filmlerin farklı boyutlarıyla değerlendirilebilmesini mümkün kılmaktadır (Vaismoradi vd., 2016).

Çalışma kapsamında MUBI platformunun takipçisi olan kullanıcıların Nuri Bilge Ceylan'ın *Kış Uykusu* filmine ilişkin belirttiği 343 yorumu içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İlk olarak, yorumlar dikkatle bir şekilde okunarak anlam birimleri kodlanmış ve benzer kodlar gruplandırılarak belli başlı temaların ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Kodlama süreci, araştırmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak gerçekleştirilmiş ve ortaya çıkan kodlar üzerinde karşılıklı mutabakat sağlanmıştır (Nowell vd., 2017). Bu şekilde kullanıcıların hem yaygın hem de özgün görüşlerinin bütüncül olarak değerlendirildiği çalışma kapsamında, Tablo 1’de de gösterildiği gibi ana temalar ve ilişkili olduğu alt temalar belirgin bir şekilde ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 1

“Kış Uykusu” Filmi MUBI Kullanıcı Yorumlarının Tematik Analizi

Tema	Alt Temalar
Edebi Yapı ve Düşünsel Yoğunluk	Roman dili, Çehov öykünmesi, özgün karakterler, katharsis, iç çatışma, uzun diyaloglar, metaforik öğeler
Felsefi ve Psikolojik Derinlik	Karakterlerin çok boyutluluğu, içsel çatışmalar, empati kurma, yalnızlık hissi, sevgi eksikliği, bilinçdışıyla yüzleşme, duygusal rezonans
Sinematografik Anlatım	Auteur yönetmenlik, görüntü yönetimi, senaryo dili ve anlatımı, resimsel etkiler, gerçekçi oyunculuk performansı, mekân seçimi, dramatik müzik
Sosyolojik Meseleler	Burjuvazi, sahte aydınlık, sınıfsal eşitsizlikler, hoşgörü, toplumsal vicdan, üstünlük ve tahakküm kurma

• **Edebi Yapı ve Düşünsel Yoğunluk**

MUBI kullanıcılarının filmin edebiyatla kurmuş olduğu ilişkiyi ortaya koymaya dönük derinlemesine analizlerini içeren yorumlarına rastlanmıştır. Dünya edebiyatının ünlü yazarlarından “Shakespeare”, “Dostoyevski”, “Çehov”, “Hemingway” ve “Oğuz Atay”ın eserlerinden filmde izler taşıdığına dönük tespitlerde bulunmuşlardır. Karakterlerin oluşturulması, hikâyede yaratılan çatışma öğelerin derinliği, olay örgüsünün filmde kurgulanışı gibi senaryo öğelerinin edebi bir metnin zengin düşünsel yoğunluğu ile paralellik içerdiğini belirtmişlerdir. Kullanıcıların konu hakkında filmle ilgili değerlendirmeleri Tablo 2’de yer aldığı şekildedir:

Tablo 2

MUBI Kullanıcılarının Filmdeki Edebi Yapı ve Düşünsel Yoğunluğa İlişkin Yorumları

Kullanıcı İsimleri	Filmle İlgili Yorumları
Alessandro	" <i>Inspired by Chekhov and Dostoevsky, 'Winter Sleep' is theatrical and fully cinematographic at the same time. Against the breathtaking backdrop of Anatolia, Nuri Bilge Ceylan slowly but surely unveils the complex hearts hidden within his characters, drawing an effective portrait of an entire society...</i> " (Çehov ve Dostoyevski'den esinlenen 'Kış Uykusu', hem teatral hem de tam bir sinematografik. Nuri Bilge Ceylan, Anadolu'nun nefes kesici fonunda, karakterlerinin içindeki karmaşık kalpleri yavaş ama emin adımlarla ortaya çıkararak, tüm bir toplumun etkili bir portresini çiziyor...)
jamshid	" <i>...A great Chekhov inspired drama about a self satisfied man being humiliated and challenged by his sister and wife and face the void of his life.</i> " (Kendini beğenmiş bir adamın kız kardeşi ve karısı tarafından aşağılanıp meydan okunmasını ve hayatının boşluğuyla yüzleşmesini anlatan, Çehov'dan esinlenilmiş muhteşem bir drama.)
Evren	" <i>Diyalogları son derece güçlü bir film. Aydın karakteri yaratılırken Oğuz Atay romanlarındaki karakterlerden etkilenildiğini düşünüyorum. Toplumdan kopuk, uyum sağlayamamış, ancak bu uyumsuzluk her şeyin farkında olmanın ve bilmenin sonucunda, tercih edilmiş bir dışarıda durma hali.</i> "
Betül	" <i>İzlerken kendimi roman okuyor gibi hissettim. Her detay ve karakter ince ince işlenmiş. "Aydın" eleştirisi üzerinden farklı tip insanların da bazı noktalarına dikkat çekilmiş. Her izlemede farklı yönlerini ve eleştirilerini görebileceğimiz düşündürücü bir film.</i> "
güneycan	" <i>An NBC movie with words! The credit should also go to Dostoevsky for much of the movie's weight is carried by his work.</i> " (Sözlü bir NBC filmi! Filmin ağırlığının büyük bir kısmını Dostoyevski'nin eseri taşıdığı için, takdiri Dostoyevski'ye de vermek gerek.)
Merih Sakarya	" <i>...I have always thought that there is influence of Dostoyevsky on forging the characters. We see both sides of humanity, we are strong and weak, nobody is perfect. We are all naked in deep. Film is only missing to give hope! There is no hope for nobody! It says, we will all stuck in our destiny and lost in our labyrinth.</i> " (...Karakterlerin oluşumunda Dostoyevski'nin etkisi olduğunu hep düşünmüştümdür. İnsanlığın her iki yönünü de görüyoruz, hem güçlü hem de zayıfız, kimse mükemmel değil. Hepimiz derinlerde çırlıçılakız. Filmin tek eksiği umut vermek! Kimse için umut yok! Diyor ki, hepimiz kaderimize saplanıp kalacağız ve labirentimizde kaybolacağız.)
Şemsi Belli	" <i>This time Nuri Bilge Ceylan uses visuality in a way that does not override the text. Unlike her other works, we come across a story with literary richness. Inspired by Chekhov and with the help of Shakespeare and Dostoyevsky, he sets up a striking story of drama in the depths of human nature, like a novel.</i> " (Nuri Bilge Ceylan bu sefer görselliği metnin önüne geçmeyecek bir şekilde kullanıyor. Diğer eserlerinden farklı olarak, edebi zenginliğe sahip bir hikâyeye karşlaşıyoruz. Çehov'dan ilham alarak, Shakespeare ve Dostoyevski'nin de yardımıyla, insan doğasının derinliklerinde, tıpkı bir roman gibi, çarpıcı bir dram hikâyesi kuruyor.)
baran	"karamazov kardeşler öykünmesi"
Nuşin	"Hemingway öyküsü okuyor gibiydim, hiç bitmesin istedim."

Kaynak: (MUBI, 2025).

• Felsefi ve Psikolojik Derinlik

MUBI kullanıcıların filme ilişkin değerlendirmelerinde en dikkat çekici öğelerden biri de karakterler üzerinden şekillenen hikâyede derin felsefi ve psikolojik öğelerin varlığıdır. Hayatın gerçek anlamı üzerine filmdeki karakterlerin birbirleri ile diyaloglarında ve tavırlarında fark edilen detaylar, kullanıcılar nezdinde de zihinsel bir değerlendirme sürecine gittiği tespit edilmiştir. Özellikle filmin kendilerinde duygusal rezonans yaşattığına yönelik kullanıcı ifadelerine yorumlarda rastlamak mümkündür. Bu konu hakkında yorumlarda ön plana çıkan kavramlar empati kurma, yalnızlık hissi, sevgi eksikliği, bilinçdışıyla yüzleşme şeklinde yer bulmaktadır. Kullanıcıların konu hakkında filme ilişkin ilgili ifadeleri Tablo 3’de yer almaktadır:

Tablo 3

MUBI Kullanıcılarının Filmdeki Felsefi ve Psikolojik Ögelere İlişkin Yorumları

Kullanıcı İsimleri	Filmle İlgili Yorumları
Beyza Özkan	<i>"Felsefi metaforlarla örülü, çatışmalarla zenginleştirilmiş bir başyapıt. Her sahnesinde felsefi bir problem çözdürüyor NBC. Mesela "kötülüğe karşı koymamak". Necla ve Aydın'ı izlerken oturmuş, o problemi çözmeye çalışırken kendinizi buluyorsunuz. Sonrasında Aydın ve Nihal'in çatışmasında da oturup bir problem çözüyorsunuz..."</i>
Oktay Yelmen	<i>"Bilinçsiz bilincin gerçek dünya ile yüzleşmesi ve dönüşümü."</i>
ÖMER FARUK ŞENER	<i>"Karakterlerin ortak noktası kendini tatmin etmek, kanıtlamak ve elestiriye katlanamamak. Hepsi sağ da sol da gördüğünüz belki de hayatınızda olan insanların bir yansıması bu yüzden film Anadolunun bağrından kopmuş ve tamamen gerçek."</i>
Yusuf Bozdağ	<i>"Fromm'un vurguladığı gibi, sevginin hem moderniteyi hem de konvansiyonelliği parçaladığını seyrediyorsunuz. Sevgi öyle yücedir ki, yaşamın o sevgi an'ına kadarki her şeyi unutturabilecek kuvvetli bir merhem gibi, maalesef böyledir dedirtiyor filmin sonu. Yeni modernleşmiş insanın yaşadığı zorunluluklar, acılar ve özgürlüğünün yitimi. Bir yıldı atı gibi bile olamamış modern insan."</i>
PeRoTeMa	<i>"The beautiful landscape of Cappadocia forms the backdrop for a marriage that is quickly going to pieces. Age, loneliness, social injustice, and the incapability to say "I'm sorry" are the ingredients for a well-acted psychodrama." (Kapadokya'nın güzel manzarası, hızla dağılmakta olan bir evliliğin fonunu oluşturuyor. Yaş, yalnızlık, toplumsal adaletsizlik ve "Özür dilerim" diyememe, iyi oyunculukla dolu bir psikodramanın bileşenleri.)</i>
zeynep bener	<i>"During the film, we are constantly bombarded with the hope of facing the unconscious, waiting for the awakening from "winter sleep", yet, all the characters decide to stay asleep, buried under the hidden part of their iceberg. This film revolves around how we put ourselves and our reality to "winter sleep" to escape discomfort. It is a constant search for self-satisfaction, differentiation and self-validation, which is destined to fail." (Film boyunca, bilinçdışıyla yüzleşme umuduyla sürekli bombardmana</i>

	tutuluyor, "kış uykusundan" uyanmayı bekliyoruz; ancak tüm karakterler, buzdağının gizli bir parçasının altında gömülü kalarak uykuda kalmaya karar veriyor. Bu film, rahatsızlıktan kaçmak için kendimizi ve gerçekliğimizi nasıl "kış uykusuna" soktuğumuz etrafında dönüyor. Bu, başarısızlığa mahkûm, sürekli bir öz tatmin, farklılaşma ve kendini doğrulama arayışı.)
Jamie	"...It's a very subtle movie which gets under the skin, and leaves a sense of lingering sadness at the futility of the passing decades, and regret at a wasted life." (...İnsanın içine işleyen, geçen on yılların anlamsızlığına dair kalıcı bir hüznün ve boşa harcanmış bir hayata dair pişmanlık hissi bırakan, çok incelikli bir film.)
Sezen Tezic	"Kis Uykusu'nda karakterlerin kendi ic dunyasinda tutundugu (hatta cogu kez hepimizin) ideal goruntusunun, baskalarinin tuttugu sahici aynalarla catlaklar edindigi incelikli carpismalar buluyoruz. O ideallige ayna tutuldugunda, herkesin penceresinden bakildiginda herkesin kendince hakli oldugu, determinist ve harika bir KIS UYKUSU."

Kaynak: (MUBI, 2025).

• Sinematografik Anlatım

Filmin sanatsal anlamda kurmuş olduğu görsel estetik ve sinematografik anlatımın MUBI kullanıcıları açısından önemli bir değerlendirme ölçütü olduğuna dair araştırmada bulgulara ulaşılmıştır. Kullanıcılar ifadelerinde filmdeki senaryo dili, görüntü yönetimi, oyunculuk performansları, mekân kullanımı, müzik gibi sinematografik öğelere değinmişlerdir. Filmin görüntü yönetimine dair ifadelerinde ünlü ressam "Caravaggio"nın resimsel etkisinin Kapadokya'nın sakin atmosferi ile görsel uyum yarattığına işaret etmişlerdir. Çehov'un edebi metinlerine yaslanan filmdeki senaryo dilinde karakterlerin uzun diyaloglar kullandığına değinmişlerdir. Ayrıca yönetmenin "Andrey Tarkovski", "Ingmar Bergman" ve "Asghar Farhadi" gibi önemli auteur yönetmenlerin sinema diline yakın imgeleri filmde tercih ettiğine dair tespitlerde bulunmuşlardır. Kullanıcıların filme ilişkin ilgili ifadeleri Tablo 4' de detaylı bir şekilde yer almaktadır:

Tablo 4

MUBI Kullanıcılarının Filmin Sinematografik Anlatımı ile İlgili Yorumları

Kullanıcı İsimleri	Filmle İlgili Yorumları
Carlos Eduardo	"Uma obra de arte! Um dos melhores roteiros que já vi na vida! A cadência bem estruturada proporciona um desenvolvimento da história com tranquilidade mas sem perder o ritmo e só nos instigando o interesse em acompanhar esse grande emaranhado familiar. A fotografia é um espetáculo à parte e as atuações muito sóbrias. O que fazem de "Sono de inverno" um filme inesquecível pra mim."(Bir sanat eseri! Gördüğüm en iyi senaryolardan biri! İyi yapılandırılmış temposu, hikâyenin akıcı bir şekilde ilerlemesini

	sağlıyor ama ritmini de kaybetmiyor ve bu muhteşem aile bağını takip etme isteğimizi artırıyor. Görüntü yönetmenliği başlı başına muhteşem ve performanslar oldukça sade. "Kış Uykusu"nu benim için unutulmaz kılan da bu.)
Flicker	<i>"A sublime film that is masterful on every level: script, direction, cinematography, score, and superb acting. The long Chekhovian dialogues anchor you deep inside the claustrophobic, layered world of these characters set in the wild, lunar landscape of Cappadocia. It possesses sufficient depth to reward multiple viewings."</i> (Her açıdan ustalık gerektiren, muhteşem bir film: senaryo, yönetmenlik, görüntü yönetmenliği, müzikler ve mükemmel oyunculuk. Uzun Çehovvari diyaloglar, sizi Kapadokya'nın vahşi, ay benzeri coğrafyasında geçen bu karakterlerin kloströfobik, katmanlı dünyasının derinliklerine götürüyor. Birden fazla izlemeyi hak edecek kadar derinliğe sahip.)
Luiseli	<i>"In this Bergman-like masterpiece, the dry and dull Anatolian landscape offers the perfect background for this intimist portray of human experience. Not to be missed."</i> (Bergmanvari bu başyapıtta, kuru ve sıkıcı Anadolu manzarası, insan deneyiminin bu samimi tasviri için mükemmel bir fon oluşturuyor. Kaçırılmaması gereken bir eser.)
Mehmet Ali Karar	<i>"güzel güzel sinematografik neşehir manzaraları görmek isteyenlere ve tabiki caravaggio etkisini sinemada yaşamayı deneyimlemek isteyenlerin hoşuna gidecek bir nbc yapımı."</i>
Vipin	<i>"... As a meditator the images from this film come to me as if they have touched my deepest core...how Ceylan creates such magic shall always remain a mystery, Ceylan would have surely earned Tarkovsky's approval."</i> (...Bir meditasyoncu olarak bu filmdeki imgeler sanki en derinlerime dokunmuş gibi geliyor bana... Ceylan'ın böyle bir büyüğü nasıl yarattığı her zaman bir sır olarak kalacak, Ceylan kesinlikle Tarkovski'nin onayını kazanırdı.)
Stephane Tanaka	<i>"Impossible not to think about Asghar Farhadi's cinema in this great work of talkative piece of art. Intelligent writing, fascinating dialogs, subtle and fine evolution, great and strong characters. Touching and brilliant."</i> (Bu harika, konuşkan sanat eserinde Asghar Farhadi'nin sinemasını düşünmemek imkânsız. Zeki bir kurgu, büyüleyici diyaloglar, incelikli ve incelikli bir gelişim, harika ve güçlü karakterler. Dokunaklı ve muhteşem.)
Filipe Freitas	<i>"I can state that "Winter Sleep", the new masterpiece from acclaimed director Nuri Bilge Ceylan, does the same for modern Turkish cinema, as "A Separation" did for the Iranian one."</i> (Ünlü yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın yeni başyapıtı "Kış Uykusu"nun, "Bir Ayrılık"ın İran sineması için yaptığı etkiyi, günümüz Türk sineması için yaptığını söyleyebilirim.)

Kaynak: (MUBI, 2025).

• Sosyolojik Meseleler

MUBI kullanıcıların önemli bir kısmı, filmin başkahramanı olan "Aydın" karakterinin aydınlanmış olmaktan çok, düşünsel üstünlük ve tahakküm kurmaya çalışan bir figür olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu karakterin Türkiye'deki entelektüel sınıfın halkla kurduğu mesafeli, buyurgan ilişkiyi temsil etmesi açısından ele almaktadır. Yine kibir konusunun bireylerin kendi zaaflarından ziyade toplumsal bir olgu olarak yaşanan coğrafyadaki eşitsizliklerin bir uzantısı olduğuna dönük

sosyolojik eleştiriler getirmişlerdir. Filmle ilgili kullanıcıların sosyolojik meselelere dair ifade etmiş olduğu düşünceler Tablo 5’te belirtilmektedir:

Tablo 5

MUBI Kullanıcılarının Filmdeki Sosyolojik Meselelere İlişkin Yorumları

Kullanıcı İsimleri	Filmle İlgili Yorumları
Lotofus Medya	<i>“Konuşan senfonu bu film. Aydın kabızlığı, anadoludaki eğreti duran entelektüel veya entelektüelimsi bireylerin mücadelesi...”</i>
Vuslatmuslu	<i>“...Gerçekten insanoğlunun ikiyüzlülüğünü bu denli temiz bi olay örgüsüyle anlatması çok etkileyici. Bu denli kendisini “aydın” gören ve entellektüel birikimini kibire çeviren bi insanı böylesine güzel anlatamazdı bi başkası sanırsam.”</i>
Cengiz	<i>“İçimizdeki şeytan kitabını bitirdikten hemen sonra bunu izlemem bir raslantıydı. Kitaptaki Bedri karakterinin birtakım aydın geçinenlerle ilgili yorumu gerçekten filmdeki eleştiriye benziyordu.”</i>
suzy bishop	<i>“...Great dialogues and an excellent portrayal of the ignorant and conformist bourgeois.” (...Harika diyaloglar ve cahil ve konformist burjuvazinin mükemmel bir tasviri.)</i>
emiraydogmus56	<i>“İzlerken distopik duygulara sürükleyen, biraz içinde bulunduğumuz sistemin tıpkı doğanın adaletsiz olduğu gibi adaletsiz olmasını yan eleştiren bir baş yapıt. Aslanı aslan olduğu için koyunu koyun olduğu için suçlayamayız fakat ya aslanı öldüren koyunları koruyan ve satan çobanlar ?..”</i>
Semih Yıldırım	<i>“...Üst kesim insanların hayatına güzel bir bakış. O cağcaflı dünyanın o kadar da albenili olmadığı anlatılmaya çalışılmış. Nuri Bilge Ceylan'ın idare eder bir filmi.”</i>

Kaynak: (MUBI, 2025).

SONUÇ

Dijital platformlar günümüzde sadece içerik sunan bir medya araçları olmaktan çıkarak kullanıcıların duygularını, düşüncelerini ve eleştirilerini ifade edebildiği interaktif kültürel alanlara dönüşmektedir. Bu dönüşümde izleyiciler pasif birer alıcı olmaktan uzaklaşarak, anlam üretim sürecine katılan aktif aktörler haline gelmiştir. Henry Jenkins’in "katılımcı kültür" kavramı ile de tarif ettiği bu dönüşüm, dijital medya kullanıcılarının kültürel üretime doğrudan dâhil olabildiği ve içerikler üzerinden yorumlama, yeniden üretme gibi yaratıcı katkılar sunabildikleri iletişim modelini ortaya çıkartmaktadır. Bu bağlamda MUBI gibi küratöryel duruşa sahip dijital platformlar sadece film izleme deneyimini değil, aynı zamanda kolektif

düşünsel üretimi teşvik eden yapısıyla bu kültürel dönüşümün özgün örneklerinden biri olarak bulunmaktadır.

Bu çalışma, MUBI kullanıcılarının Kış Uykusu filmine yönelik yorumlarını inceleyerek, Jenkins ve benzeri düşünürlerin savunduğu kullanıcı merkezli kültürel üretimin somut bir yansımasını ortaya koymaktadır. Kullanıcıların yalnızca izledikleri filmi değerlendirmeleri değil, aynı zamanda onu felsefi, psikolojik, edebi ve sosyopolitik düzlemlerde anlamlandırmaları, dijital platformlardaki yeni izleyici kimliğine dair önemli ipuçları ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamında ulaşılan bulgular, MUBI kullanıcılarının derinlikli düşünsel ve estetik analizler gerçekleştirdiğini açıkça kendisini göstermiştir.

Filmde yer alan karakterlerin psikolojik çözümlenmeleri, yalnızlık, empati, sevgi eksikliği ve bilinçdışıyla yüzleşme gibi temaların izleyici yorumlarında sıkça yer bulması, bu filmin salt bir anlatı olarak değil, izleyici zihninde bir düşünsel süreci aktive eden bir metin olarak algılandığını göstermektedir. Edebiyatla kurulan bağlamda Shakespeare, Dostoyevski, Çehov, Hemingway ve Oğuz Atay gibi yazarlara yapılan göndermeler dikkat çekicidir. Kullanıcılar, filmdeki karakter inşalarının, olay örgüsünün ve çatışma yapılarının bu edebi geleneklerle örtüştüğünü ve senaryonun yüksek düşünsel yoğunluk taşıdığını ifade etmektedir. Ayrıca filmin sinematografik dili –görüntü yönetimi, mekân seçimi, oyunculuk performansları ve müzik kullanımı– kullanıcılar tarafından oldukça bilinçli şekilde değerlendirilmiştir. Caravaggio'nun resimsel etkilerinden Tarkovski, Bergman ve Farhadi gibi auteur yönetmenlere yapılan görsel ve anlamsal göndermeler, platformdaki kullanıcıların sinema okuryazarlığı düzeylerinin yüksekliğine işaret etmektedir. Entelektüel bir figür olarak sunulan “Aydın” karakterinin toplumsal ve sınıfsal bağlamda tartışılması da, kullanıcıların film üzerinden Türkiye'nin sosyal ve kültürel yapısına yönelik eleştirel düşünce geliştirdiklerini göstermektedir.

Bu çalışma, kullanıcıların dijital platformda sadece birer tüketici olarak değil, aynı zamanda içerik üreticisi ve film eleştirmeni olarak da değerlendirilebileceğini göstermesi açısından önem taşımaktadır. Jenkins'in katılımcı kültür kavramıyla uyumlu şekilde, MUBI gibi özel film seçkileri sunan platformların, nitelikli sinema izleyicilerini bir araya getirdiği ve bu kitlenin ortak bir anlam üretme süreci içinde

yer alabildikleri çalışmada tespit edilmiştir. Özellikle araştırmanın bulgularında edebiyat, felsefe, sosyoloji, psikoloji gibi farklı disiplinlerden beslenen kullanıcı yorumlarındaki çeşitlilik ve entelektüel anlamda derinlik; gelecekte yapılacak akademik alandaki çalışmalar için güçlü bir alternatif veri kaynağı oluşturması bakımından değer taşımaktadır. Bu hususta araştırmada tematik olarak ulaşılan bulgular, akademik çalışmalarda farklı dijital platformların kullanıcı etkileşim modellerini incelenmesinde yol gösterici olacaktır. Sonuç olarak bu çalışmada elde edilen bulgular, dijital çağın izleyici profiline ilişkin alternatif okumalar yapılması gerekliliğini güçlendirirken, aynı zamanda dijital çağın sinema kültürüne boyut kazandırması bakımından alan yazına katkı sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Adorno, T. W., & Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın diyalektiği* (1. Baskı). Kabalcı Yayınevi.
- Argenti, P. A. (2006). How technology has influenced the field of corporate communication. *Journal of Business and Technical Communication*, 20(3), 357-370. <https://doi.org/10.1177/1050651906287260>
- Aşılıoğlu, E. (2024). Thematic analysis of Turkish short films released on MUBI. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 14(4), 1060-1075.
- Bengtsson, M. (2016). How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus Open*, 2, 8-14. <https://doi.org/10.1016/j.npls.2016.01.001>
- Bolat, N. (2021). Televizyon yayıncılığında dijital platformlarla dönüşen izleyici. İçinde İ. H. Yaşar (Ed.), *Dijitalleşme Ekseninde İletişim, Kültür Ve Medya* (ss. 187-207).
- Burgess, J., & Green, J. (2013). *YouTube: Online video and participatory culture*. John Wiley & Sons.
- Castells, M. (2011). *The Rise of the Network Society*. John Wiley & Sons.
- Castells, M. (2013). *Ağ toplumunun yükselişi / enformasyon çağı: Ekonomi, toplum ve kültür* (E. Kılıç, Çev.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çaycı, B. (2013). Günümüzde enformasyon ve iletişim teknolojilerinin televizyon izleme alışkanlıkları üzerindeki etkisi: OTT TV. 2. *International Symposium on Language and Communication: Exploring Novelities* (ss. 1649- 1660). İzmir
- Demirkol, A. (2021). *A qualitative investigation of binge-watching among university students: Before and after the covid-19 pandemic* [Master Thesis, Middle East Technical University]. <https://open.metu.edu.tr/handle/11511/94579>
- Elkins, E. (2019). Algorithmic cosmopolitanism: On the global claims of digital entertainment platforms. *Critical Studies in Media Communication*, 36(4), 376-389.

- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Erdem, N., & AYTEKİN, B. A. (2021). Covid-19 pandemisinde izleyici deneyimi: Netflix ekseninde dijital platformlara bakış. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (36), 302-325. <https://doi.org/10.31123/akil.988565>
- ERDOĞAN, N. (1993). *Seyirci ve bir anlamlama süreci olarak sinema*. Med-Campus Proje 126.
- Films—*Kış Uykusu* | MUBI. (2025, 10 Ekim). <https://mubi.com/tr/tr/films/winter-sleep>
- Frey, M. (2021). *Mubi and the curation model of video on demand* (1. Baskı). Palgrave Macmillan.
- Fuchs, C. (2020). *Sosyal medya: Eleştirel bir giriş* (D. Saraçoğlu & İ. Kalaycı, Çev.). Notabene Yayınları.
- Geirland, J., & Kedar, E. S. (1999). *Digital babylon: How the geeks, the suits, and the ponytails fought to bring Hollywood to the internet* (1. Baskı). Arcade Publishing.
- Gillespie, T. (2010). The politics of 'platforms'. *New Media & Society*, 12(3), 347-364. <https://doi.org/10.1177/1461444809342738>
- Gillespie, T. (2018). *Custodians of the internet: Platforms, content moderation, and the hidden decisions that shape social media* (1. Baskı). Yale University Press.
- Global Press Page | JustWatch. (2025, 10 Ekim). <https://www.justwatch.com/us/global-press>
- Hall, S. (2003). *Söylem ve İdeoloji: Mitoloji, Din, İdeoloji* (1. Baskı). Su Yayınları.
- Jenkins, H. (2012). *Textual Poachers: Television Fans and Participatory Culture* (2. Baskı). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203114339>
- Jenner, M. (2018). *Netflix and the Re-invention of Television* (1. Baskı). Palgrave Macmillan.
- Kırık, A. M. (2013). Kişisel bir dünya modeli: İnteraktif televizyon yayıncılığı. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2(3), 66-75.
- Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An introduction to its methodology* (3. bs.). SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781071878781>
- Lazarsfeld, P., & Merton, R. (1948). Mass communication popular taste and organized social action. İçinde L. Bryson (Ed.), *The Communication of Ideas* (ss. 95-118). Harper & Bros.
- Livingstone, S. (2003). The changing nature of audiences: From the mass audience to the interactive media user. İçinde A. N. Valdivia (Ed.), *Companion to Media Studies* (1. Baskı, ss. 337-359). Blackwell Publishing.
- Lobato, R. (2019). *Netflix nations: The geography of digital distribution* (1. Baskı). NYU Press. https://muse.jhu.edu/pub/193/oa_monograph/book/124789
- Lobato, R., & Thomas, J. (2012). An introduction to informal media economies. *Television & New Media*, 13(5), 379-382. <https://doi.org/10.1177/1527476412443565>
- Mikos, L. (2016). Digital media platforms and the use of TV content: Binge watching and video-on-demand in Germany. *Media and Communication*, 4(3), 154-161. <https://doi.org/10.17645/mac.v4i3.542>

- Napoli, P. M. (2011). *Audience evolution: New technologies and the transformation of media audiences* (1. Baskı). Columbia University Press.
- Newcomb, H. M., & Hirsch, P. M. (1983). Television as a cultural forum: Implications for research. *Quarterly Review of Film Studies*, 8(3), 45-55. <https://doi.org/10.1080/10509208309361170>
- Nowell, L., Norris, J., White, D., & Moules, N. (2017). Thematic analysis: Striving to meet the trustworthiness criteria. *International Journal of Qualitative*, 16(1), 1-13. <https://doi.org/10.1177/1609406917733847>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3. Baskı). SAGE Publications.
- Pedró, F. (2006). The New Millennium Learners: Challenging our Views on ICT and Learning. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 2(4), 244-264. <https://doi.org/10.18235/0011048>
- Pollach, I. (2010). The readership of corporate websites: A cross-cultural study. *The Journal of Business Communication* (1973), 48(1), 27-53. <https://doi.org/10.1177/0021943610385657>
- Sarı, Ü., & Türker, H. (2021). Dijital platform kullanıcılarının izleme alışkanlıklarına yönelik bir araştırma: Netflix örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 59-80. <https://doi.org/10.18037/ausbd.902558>
- Smith, M. D., & Telang, R. (2016). *Streaming, sharing, stealing: Big data and the future of entertainment*. MIT Pr.
- Smits, R., & Nikdel, E. W. (2019). Beyond Netflix and Amazon: MUBI and the curation of on-demand film. *Studies in European Cinema*, 16(1), 22-37. <https://doi.org/10.1080/17411548.2018.1554775>
- Srivastava, H. O. (2002). *Interactive TV technology and markets* (1. Baskı). Artech House.
- Staiger, J. (1992). *Interpreting films: Studies in the historical reception of American cinema* (1. Baskı). Princeton University Press.
- Sun, H., Zhang, S., Huang, J., He, L., Jiang, X., & Duan, Z. (2020). A personalized event-participant arrangement framework based on user interests in social network. *Computer Networks*, 183(1), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.comnet.2020.107607>
- Şahin, M. (2024). New cinephilia taste: A study on academics' taste in the case of Netflix Türkiye and MUBI Türkiye. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 12(3), 1624-1651. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1504606>
- Tryon, C. (2013). *On-demand culture: Digital delivery and the future of movies* (1. Baskı). Rutgers University Press.
- Türkyılmaz, T. (2023). Dijital film platformlarına kategorik bir yaklaşım: Film festivallerinin genel özellikleri üzerinden MUBI dijital film platformunun incelenmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 16(44), 1985-2011. <https://doi.org/10.12981/mahder.1339064>
- Ulusal, D. (2020). Dijital çağda sinemanın dönüşümü. İçinde B. Kayıhan (Ed.), *Dijital Çağda Kitle Kültürü, Eğlence ve Sanat* (ss. 283-302). Ütopya Yayınevi.

- Vaismoradi, M., Jones, J., Turunen, H., & Snelgrove, S. (2016). Theme development in qualitative content analysis and thematic analysis. *Journal of Nursing Education and Practice*, 6(5), 100-110.
- Yaman, H. (2017). Sayısal yayıncılığın sağladığı olanaklar; etkileşimli televizyon ve Iptv uygulamaları. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 243-256.

Extended Abstract

Research Background & Aim

The rapid advancement of digitalization has brought about profound transformations in the media industry. Traditional television broadcasting has increasingly given way to video-on-demand (VoD) systems and digital platforms. This study focuses on a qualitative content analysis of user reviews on the MUBI platform, which, unlike popular films and series on influential digital platforms, frequently features independent productions and creates interactive spaces where users can discuss artistic film production methods. The aim is to reveal the reflections of cultural diversity through the aesthetic perspectives and intellectual stances highlighted in these interactive environments where MUBI users go beyond simply being movie viewers and share their opinions on the films they have watched.

Methodology

In this research, a qualitative research design, specifically "purposive sampling," was chosen, based on the universe of user reviews of festival films on MUBI's website. For this sample group, the MUBI user reviews of Nuri Bilge Ceylan's "Winter Sleep" (2014), which won the Best Picture award at the Cannes Film Festival for the second time in Turkish cinema history, were selected. The diversity and richness of aesthetic perspectives in the user reviews included in the research sample were anticipated to allow for a deeper and more comprehensive study. The film's high rating of "9" out of 10 (average score of 10,524 users) on MUBI user reviews, highlighting its prominence among festival films, was a significant factor. Content analysis was used to analyze the data obtained from user reviews. This method allows for the identification of recurring themes, patterns, and meaningful expressions in the data, and can be particularly effective in revealing core opinions within large text sets. This study analyzed 343 comments made by MUBI

users regarding Nuri Bilge Ceylan's film "Winter Sleep" using content analysis. First, the comments were carefully read, their meanings were coded, and similar codes were grouped to identify key themes. To enhance the reliability of the research, the coding process was carried out independently by two researchers, and mutual agreement was reached on the resulting codes.

Findings

This study examines MUBI users' comments on the film Winter Sleep, revealing a concrete reflection of user-centered cultural production advocated by thinkers like Jenkins. The fact that users not only evaluate the film they watch but also interpret it on philosophical, psychological, literary, and sociopolitical levels offers important clues about the new viewer identity on digital platforms. The findings clearly demonstrate that MUBI users engage in in-depth intellectual and aesthetic analyses. The frequent appearance of psychological analyses of the characters, and themes such as loneliness, empathy, lack of love, and confronting the unconscious in viewer comments, indicates that the film is perceived not merely as a narrative, but as a text that activates an intellectual process in the viewer's mind.

The frequent mention of psychological analyses of the characters in the film, and themes such as loneliness, empathy, lack of love, and confronting the unconscious in viewer comments, indicates that this film is perceived not merely as a narrative, but as a text that activates a thought process in the viewer's mind. In the context of literature, references to authors such as Shakespeare, Dostoevsky, Chekhov, Hemingway, and Oğuz Atay are noteworthy. Users state that the character development, plot, and conflict structures in the film align with these literary traditions, and that the screenplay possesses a high intellectual intensity. Furthermore, the film's cinematographic language – cinematography, location selection, acting performances, and music usage – has been evaluated quite consciously by users.

Conclusion & Discussion

This study is significant because it demonstrates that users on digital platforms can be considered not only as consumers but also as content creators and

film critics. In line with Jenkins' concept of participatory culture, the study found that platforms offering curated film selections, such as MUBI, bring together discerning film viewers, enabling them to participate in a shared process of meaning-making. In particular, the diversity and intellectual depth of user comments, drawing from diverse disciplines such as literature, philosophy, sociology, and psychology, will provide a strong alternative data source for future academic research. The thematic findings of this study will guide academic research in examining user interaction models across different digital platforms. In conclusion, the findings of this study reinforce the need for alternative interpretations of the digital age's audience profile, while also contributing to the literature by highlighting how the digital age adds a new dimension to film culture.

Çalışma tek yazar tarafından yürütülmüştür.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.